

บทบรรณาธิการ

BRT Newsletter กลับมาพบท่านอีกครั้งในเดือนที่อากาศแปรปรวน มีทั้งฝนทั้งแดด แต่สำหรับเนื้อหาในฉบับนี้ เป็นเรื่องราวความเคลื่อนไหวของโครงการ BRT และขอนำเรื่องไร่น้ำนางฟ้าชนิดใหม่ของโลกมาให้ท่านอ่านเป็นเรื่องแรก ไม่น่าแปลกสำหรับการค้นพบสิ่งใหม่ ๆ ของโลกในประเทศไทยของเรา ถ้าจะพูดถึงความหลากหลายทางชีวภาพกันแล้วประเทศไทยไม่มีทางแพ้ประเทศใดในโลกเลย หากท่านได้ค้นพบองค์ความรู้หรือสิ่งใหม่ ๆ อย่าลืมส่งข่าวมาให้กองบรรณาธิการทราบบ้าง เพื่อจะได้ช่วยกันประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนได้รับรู้ความสำเร็จของท่านด้วย ซึ่งคิดว่าบรรดานักวิจัยที่ได้รับทุนจากโครงการ BRT จำนวนไม่น้อยที่ได้ค้นพบสิ่งใหม่ ๆ มากมาย อาทิ หอยทากจิ๋ว ไรสีขา ค้างคาวมดตัว และยังมีอีกหลายสิ่งทีรอการค้นพบของนักวิจัยอยู่ !!

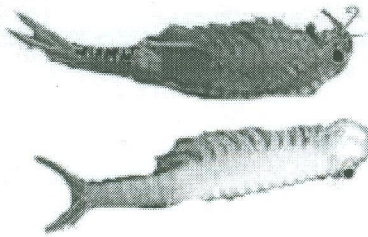
คณะทำงาน

ที่ปรึกษา: ศ. วิสุทธิ์ ไชยไม่

กองบรรณาธิการ: ฝ่ายเลขานุการ

ไร่น้ำนางฟ้าสตั๊วน้ำจืดขนาดเล็กชนิดใหม่ของโลก

รศ. ดร. ละออศรี เสนาะเมือง ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นนักวิจัยที่ได้รับทุนจากโครงการ BRT ได้ร่วมมือกับ อาจารย์ นุชกุล แสงพันธุ์ จากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุพรรณบุรี อ. ด่านช้าง จ. สุพรรณบุรี ได้ค้นพบ ไร่น้ำนางฟ้า (fairy shrimp) ชนิดใหม่ที่มีสีสันสวยงามจัดอยู่ในสกุล *Branchinella* ซึ่งเป็นคน

ละสกุลกับไร่น้ำนางฟ้าสิรินธร (*Streptocephalus sirindhornae*) ไร่น้ำชนิดนี้มีลำตัวยาวประมาณ 2.5-3.0 ซม. ซึ่งยาวกว่าไร่น้ำนางฟ้าสิรินธร (ยาว 1.3-1.8 ซม.) มีสีส้มแดงสดใส เฉพาะส่วนแพนหางมีสีแดง พบอาศัยอยู่ในบ่อหรือคลองที่มีน้ำขังชั่วคราวบางครั้งพบว่าอาศัยอยู่ในบ่อเดียวกันกับไร่น้ำนางฟ้าสิรินธร ตัวเมียมีสีส้มแดงตลอดลำตัว ด้านท้องมีถุงไข่ 1 ถุง ตัวผู้มีท่อนอกสีส้มอ่อน ตั้งแต่ส่วนท้องปล้องแรกไปจนถึงท่อนหางมีสีส้มแดง ตัวผู้หัวโตกว่า เนื่องจากหนวดคู่ที่สองมียางคล้ายขี้ผึ้งเป็นวงมีลักษณะ คล้ายวงงที่แยกออกเป็น 3 แฉก มีขาสำหรับว่ายน้ำ 11 คู่ มีพฤติกรรม ว่ายน้ำหางขึ้นท้อง ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของไร่น้ำนางฟ้าทุกชนิด คาดว่าไร่น้ำชนิดใหม่นี้มีแพร่กระจายอยู่เฉพาะที่จังหวัดสุพรรณบุรีและจังหวัดใกล้เคียง ในขณะที่ไร่น้ำนางฟ้าสิรินธรมีถิ่นอาศัยในบริเวณที่กว้างกว่าเพราะพบอาศัยอยู่ในหลายจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง รศ. ดร. ละออศรี และคณะวิจัยมีโครงการที่จะสำรวจโดยละเอียดต่อไป คณะวิจัยจะทำการเพาะเลี้ยงไร่น้ำชนิดใหม่และไร่น้ำนางฟ้าสิรินธรเพื่อคัดเลือกสายพันธุ์ที่เหมาะสม โดยมีความมุ่งหวังที่จะเร่งให้ไร่น้ำนางฟ้าผลิตไข่จำนวนมากๆ เพื่อทดแทนไข่อาร์ทีเมียที่ประเทศไทยต้องนำเข้าจากต่างประเทศมาใช้ในการเลี้ยงลูกกุ้งลูกปลาในอุตสาหกรรมเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ คิดเป็นมูลค่าปีละประมาณ 500 ล้านบาท นอกจากนั้นไร่น้ำนางฟ้าทั้งสองชนิดนี้สามารถนำมาเลี้ยงเป็นสัตว์สวยงามในตู้กระจกได้ด้วย ในสภาพที่เหมาะสมสามารถมีชีวิตอยู่ได้ประมาณ 1-2 ปี สีส้มแดงของไร่น้ำนางฟ้าชนิดใหม่นี้ยังเป็นสิ่งที่น่าสนใจที่จะทำการวิเคราะห์ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่อไปในอนาคต

การประชุมวิชาการความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ในช่วงต้นเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ร่วมมือกับโครงการ BRT สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ได้จัดการประชุมวิชาการ เรื่อง *โครงการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดแม่ฮ่องสอน* เพื่อเสนอความก้าวหน้างานวิจัยจำนวน 9 โครงการ และหาแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดแม่ฮ่องสอนต่อไป

เริ่มจาก *โครงการอนุกรมวิธานของหอยทากจิ๋วเขาหินปูนในประเทศไทย มาเลเซีย และเวียดนาม* โดย รศ. สมศักดิ์ ปัญญา ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ศึกษาและเก็บตัวอย่างหอยทากจิ๋วเขาหินปูนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่บริเวณอำเภอปางมะผ้า ถ้ำลอด ถ้ำผามอญ บางส่วนของ ถ้ำแม่ละนา และเขาหินปูนที่บ้านปางคาม ผลการศึกษาในเบื้องต้นพบหอยทากจิ๋วมากกว่า 20 ชนิด

ต่อด้วย *โครงการสำรวจและการจัดทำระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับถ้ำ* โดย ผศ. สิทธิพงษ์ คิลกวนิช คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล นักวิจัยผู้เชี่ยวชาญเรื่องถ้ำ ได้นำเสนอการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับถ้ำในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จากการสำรวจวิจัยมาเป็นเวลาหนึ่งปีแล้วพบถ้ำมากกว่า 200 แห่ง ถือได้ว่ามีจำนวนมากและหนาแน่นที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย ถ้ำเหล่านี้ดึงดูดความสนใจจากนักวิชาการ โดยเฉพาะจากต่างประเทศมาเป็นเวลาช้านาน เนื่องจากหลายแห่งมีความสวยงามติดอันดับโลกและมีคุณค่าในการศึกษาด้านธรณีวิทยา นิเวศวิทยา ชีววิทยา ตลอดจน โบราณคดี ขณะนี้สามารถกำหนดชนิด และเขตพื้นที่ถ้ำลงในแผนที่ได้บางส่วน แบ่งเป็น 130 ถ้ำ เป็นถ้ำที่มีคุณค่า อีก 70 ถ้ำมีความสำคัญทางด้านโบราณคดี โดยเฉพาะถ้ำผีแมน หรือ ถ้ำที่บรรจุโลงศพ ซึ่งมีมากกว่า 70 แห่ง ถ้ำในจังหวัดแม่ฮ่องสอนนับได้ว่าเป็นทรัพยากรอันล้ำค่าของคนในท้องถิ่นและของประเทศ ซึ่งสมควรได้รับการดูแลอย่างระมัดระวัง

ต่อด้วย *โครงการสำรวจกล้วยไม้ป่าและวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์* โดย ผศ. จิตรพรพรรณ พิสิทคะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งได้ร่วมกับชาวบ้านในพื้นที่ศึกษา 3 หมู่บ้าน ๗ ละ 3 คน ประกอบด้วยบ้านห้วยฮี้ บ้านห้วยเสือเฒ่า อ. เมือง และบ้านถ้ำลอด อ. ปางมะผ้า สำรวจกล้วยไม้ป่าซึ่งจากการศึกษาสามารถจำแนกกล้วยไม้ได้ 70 ชนิด ใน 35 สกุล นอกจากนี้โครงการยังได้เพาะเมล็ดเอื้องคำและสกุลช้างในสภาพปลอดเชื้อให้ได้ต้นกล้าชนิดละ 12,000 ต้น เพื่อนำไปเลี้ยงในหมู่บ้าน และได้พัฒนาสูตรอาหารอย่างง่ายสำหรับเพาะเมล็ดเอื้องคำในสภาพปลอดเชื้อ ตลอดจนให้การอบรมแก่ชาวบ้านให้สามารถเลี้ยงกล้วยไม้ได้ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโตตามแหล่งกำเนิดเดิมในป่า เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และพัฒนาเป็นอาชีพได้ ก่อนนำกลับไปปลูกในป่า เพื่อเพิ่มความงดงาม ตลอดจนเส้นทางท่องเที่ยว

จากนั้น อาจารย์สุมน มาสุชน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยใน *โครงการความหลากหลายของเฟิร์นในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดแม่ฮ่องสอน* พบว่าจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโต และแพร่กระจายพันธุ์เฟิร์นมีศักยภาพเพื่อปลูกเป็นไม้ประดับให้ความสวยงาม และใช้ประโยชน์ด้านอื่น ๆ แต่การศึกษาเฟิร์นที่ผ่านมาในแม่ฮ่องสอนมีไม่มากนัก โครงการนี้ได้กำหนดพื้นที่ศึกษาร่วมกับโครงการสำรวจกล้วยไม้ พบเฟิร์นจำนวน 20 วงศ์ 44 สกุล 90 ชนิด มีสกุลที่น่าสนใจเพื่อขยายพันธุ์ คือ สกุลกูดตัน วานกิบเรด กูดคอย กูดข้างพาน ชายผ้าสีดา ฯลฯ เฟิร์นเหล่านี้มีความเขียวขจีสีสันสวยงามหากได้รับการส่งเสริมให้มีการเพาะจากสปอร์ก็จะสามารถนำไปปลูกเสริมตามเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติเพื่อเพิ่มความสวยงามได้

ลำดับต่อมา รศ. พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ คณบดี คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เสนองานวิจัยเรื่อง *การพัฒนาอาชีพเพื่อความยั่งยืนของทรัพยากรในจังหวัดแม่ฮ่องสอน* เนื่องจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีสภาพภูมิประเทศทั่วไปเป็นเทือกเขาตลับตีบซ้อน บางพื้นที่ยังมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และมีความหลากหลายทางชีวภาพอยู่มาก แต่เนื่องจากอัตราการ

เติบโตของประชากรที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะป่าไม้ซึ่งส่วนใหญ่เป็นป่าต้นน้ำถูกทำลายครอบครองเพื่อใช้ประโยชน์จากการประกอบอาชีพ ทั้งในแง่ของการผลิตในภาคการเกษตรและ นอกภาคการเกษตรจึงมีอัตราการลดลงของป่าไม้ 36,000 ไร่ต่อปี ส่งผลต่อสภาพทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ เช่น ที่ดิน น้ำ เสื่อมคุณค่าตามธรรมชาติ เป็นอุปสรรคในการประกอบอาชีพ โครงการนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะชี้แนวทางให้ชาวบ้าน ได้มีทางเลือกที่เหมาะสมทำการเกษตรแบบยั่งยืน โดยอาศัยความรู้จากนักวิชาการและภูมิปัญญาพื้นบ้านที่คนในท้องถิ่นมีอยู่มาประสานประกอบกัน เพื่อคงรักษาความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรและไม่ทำลายสภาพแวดล้อม

ตามด้วย อาจารย์ สุรศักดิ์ ป้อมทองคำ จากโรงเรียนห้องสอนศึกษานำเสนอ โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับการปรับตัวทางวัฒนธรรมและศักยภาพในการจัดการทรัพยากรชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยศึกษาถึงผลกระทบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต่อศักยภาพการจัดการทรัพยากรชีวภาพและความเป็นไปได้ในการผลักดันที่จะให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง มีความพร้อมที่จะรองรับการท่องเที่ยว โดยที่ชุมชนมีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในการดูแลจัดการทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน

หลังจากนั้นเป็นการบรรยายเรื่อง โครงการสำรวจชนิดนกและการพัฒนาศักยภาพของชุมชนตัวอย่าง เพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยผศ. นริศ สิตะสุวรรณ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โครงการนี้ทำการสำรวจความหลากหลายของนกบริเวณหมู่บ้านห้วยฮี้ บ้านห้วยเสือเฒ่า บ้านห้วยผาและบ้านถ้ำลอด โดยบันทึกชนิดประชากร และพฤติกรรมของนก และความเชื่อของ ชนเผ่าเกี่ยวกับเรื่องนก พร้อมทั้งฝึกอบรมผู้ช่วย ซึ่งเป็นบุคลากรในท้องที่เพื่อเป็นวิทยากรในการดูแลหมู่บ้านสำหรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ตามด้วยเรื่อง จากโป่งถึงสัตว์ป่า จากอนุรักษ์สัตว์ป่าสู่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากรัฐสู่ประชาชน โดย รศ. สมโภชน์ ศรีโกสามาตร จากคณะวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่าโป่งในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมิได้เสียสภาพทางกายภาพ แต่ก็มีได้เป็นศูนย์รวมของสัตว์ป่า เนื่องจากการล่าสัตว์และการรบกวนจากสัตว์เลี้ยงพวกวัวควายที่เข้าไปใช้โป่ง นอกจากนี้ยังพบว่าจำนวนสัตว์ป่าในจังหวัดแม่ฮ่องสอนยังคงมีอยู่มากกว่าในหลาย ๆ จังหวัดทางภาคเหนือของประเทศไทย แต่เนื่องจากการลดลงและสูญพันธุ์ของสัตว์ผู้ล่า เช่น เสือชนิดต่าง ๆ ทำให้สัตว์บางชนิดมีประชากรเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหมูหริ่ง ซึ่งเป็นสัตว์ในกลุ่มเดียวกับสัตว์พวกกินเนื้อ แต่กินได้เดือนเป็นอาหารและมีกลิ่นเหม็น เนื่องจากมีสารเคมีหลังจากต่อมโคนหาง เพื่อใช้ในการป้องกันอาณาเขต ทำให้มนุษย์ไม่นิยมบริโภค

โครงการสุดท้ายที่นำเสนอผลงานคือ โครงการวิจัยเพื่อแผนแม่บทการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดแม่ฮ่องสอนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดย ดร. ชวลิต วิทยานนท์ จากกรมประมง จากการสำรวจพื้นที่เป้าหมายในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เกี่ยวข้องกับพรรณปลา 6 แห่งและการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพของปลาในหมู่บ้าน 5 แห่ง พบว่าในหมู่บ้านห้วยฮี้มีกิจกรรม ประมงมากที่สุด บ้านห้วยฮี้มีกิจกรรมน้อยที่สุด การสำรวจชนิดปลาครั้งนี้พบปลาทั้งหมด 31 ชนิด ส่วนใหญ่อยู่ในวงศ์ปลาตะเพียน ปลาสร้อยและวงศ์ปลาคือ เครื่องมือจับปลาประกอบด้วย อวนกวาด อวนลอย แห การดำยิงด้วยฉมวก และการใช้ปืนยิง การพัฒนาพื้นที่ธรรมชาติให้มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นเป็นเรื่องใหม่ และอาจจะเริ่มต้นด้วยการจัดตั้งพื้นที่อนุรักษ์สัตว์น้ำโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมเพื่อเพาะพันธุ์และฟื้นฟูประชากรปลาตามธรรมชาติไปยังบริเวณใกล้เคียง

ปิดท้ายด้วยการอภิปรายกลุ่มนำโดย รศ. ศรีศักดิ์ วัลลิโกดม คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร สรุปได้ว่าการท่องเที่ยวเกิดขึ้นได้ แต่ไม่ใช่เป็นไปเพื่อมุ่งเน้นรายได้อย่างเดียว แต่ควรเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ความรู้ และรักษาสภาพแวดล้อม การเปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว นั้น นำไปสู่การรวมพลังกันก่อให้เกิดความเข้มแข็ง และสามารถรับมือต่อแผนการจัดการท่องเที่ยวได้ในอนาคต.

Biodiversity Forum

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้จัด Biodiversity Forum โดยเรียนเชิญนักวิจัย/นักศึกษาที่ได้รับทุนสนับสนุนจากโครงการ BRT มาร่วมประชุมกันโดยแบ่งเป็น Forum ย่อยตามกลุ่มของสิ่งมีชีวิตที่ศึกษาและลักษณะของงานวิจัยเป็น 4 กลุ่ม คือแมลง พืช แพลงก์ตอน และกลุ่มพันธุศาสตร์ โดยได้จัด Forum ไปเมื่อวันที่ 10, 11, 29 มีนาคม และ 5 เมษายน 2542 ตามลำดับ สำหรับวัตถุประสงค์หลักในการจัด Forum พอสรุปได้ดังนี้

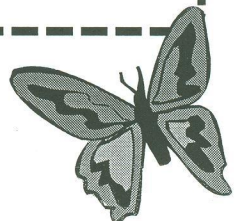
- เพื่อเปิดโอกาสให้นักวิจัย/นักศึกษาที่ศึกษาวิจัยสิ่งมีชีวิตกลุ่มเดียวกันหรือใกล้เคียงกันได้พบปะปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนข้อมูลทางวิชาการพร้อมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการดำเนินงาน ตลอดจนเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ได้จากการดำเนินงานวิจัยที่ผ่านมา อันเป็นการสร้างความร่วมมือและเชื่อมโยงบุคลากรทางด้านนี้เพื่อประโยชน์ของงานวิจัยต่อไป
- เพื่อกระตุ้นให้นักวิจัย/นักศึกษาที่ได้รับทุนสนับสนุนจากโครงการ BRT เร่งวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลงานวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้าง output ทางวิชาการที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น สำหรับผู้รับทุนและสำหรับแหล่งทุน คือ สกว. และ ศช./สวทช. ในการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินจากรัฐบาล โดยเฉพาะในสถานะเศรษฐกิจวิกฤติของประเทศในขณะนี้

- เพื่อแจ้งให้นักวิจัย/นักศึกษาได้ทราบถึงแนวทางการเตรียมเอกสารวิชาการที่จะเผยแพร่ในที่ประชุมวิชาการประจำปีโครงการ BRT ครั้งที่ 3 ซึ่งในปีนี้จะเป็นการรวมผลงานวิจัยในรูปของบทความทางวิชาการ และบทคัดย่อของโครงการ

นอกจากนี้ ที่ประชุม Forum ยังได้จัดให้มีผู้ประสานงานใน กลุ่มย่อยเพื่อเป็นผู้จัดการรวบรวมและเรียบเรียงบทความทางวิชาการให้กับฝ่ายเลขานุการฯ สำหรับผู้ที่รับเป็นผู้ประสานงานกลุ่มย่อยได้แก่ ดร. นวิวรรณ หุตะเจริญ กรมป่าไม้, ดร. ก่องกานดา ชยามฤต กรมป่าไม้, ศ. ถัดดา วงศ์รัตน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และ ผศ. ปัทมาภรณ์ กฤตยพงษ์ มหาวิทยาลัยมหิดล ประสานกลุ่มแมลง, พืช, แพลงก์ตอน และกลุ่มพันธุศาสตร์ ตามลำดับ สำหรับกลุ่มอื่นๆ นั้น ฝ่ายเลขานุการฯ จะดำเนินการเพื่อหาผู้ประสานงานต่อไป

ผู้รับทุนของท่าน (ที่ได้ดำเนินงานวิจัยกว่า 50% แล้ว) คงจะได้รับเอกสารที่เป็นตัวอย่างการเขียนบทความทางวิชาการและบทคัดย่อจากฝ่ายเลขานุการฯ เรียบร้อยแล้ว สำหรับผู้รับทุนที่ยังไม่ได้รับตัวอย่างการเขียนบทความทางวิชาการ และเห็นว่าผลการดำเนินงานในโครงการของท่านสามารถนำไปเขียนเป็นบทความฯ ได้ ก็สามารถส่งบทความฯ มายังฝ่ายเลขานุการฯ ได้ โดยดูตัวอย่างการเขียนบทความฯ ได้จาก Home Page ของโครงการ BRT ฝ่ายเลขานุการฯ ยินดีรับบทความทางวิชาการจากผู้รับทุนทุกท่านและขอให้ส่งมาภายในวันที่ 31 พฤษภาคม ศกนี้

ขอชี้แจงเพิ่มเติมเกี่ยวกับความยาวของบทความทางวิชาการในแต่ละเรื่อง ซึ่งไม่ได้ แจ้งไว้ในจดหมายขอความร่วมมือ ในโอกาสนี้จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านอีกครั้งหนึ่ง กรุณาเขียนบทความให้มีเนื้อหาทั้งหมดไม่เกิน 8 หน้า A4 (ดังตัวอย่างที่ได้แนบ ไปกับจดหมายแล้ว)

การประชุมโต๊ะกลม "ความสัมพันธ์ระหว่าง สิ่งมีชีวิต (รวมถึงมนุษย์) และธรรมชาติ"

เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2542 ณ ห้องประชุม 406 ชั้น 4 ตึกชีววิทยาใหม่ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ฝ่ายเลขานุการโครงการ BRT ได้จัดเสวนาเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิต (รวมทั้งมนุษย์) และธรรมชาติ" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหารูปแบบการจัดการวิจัยด้านนิเวศวิทยา โดยอาศัยความเชื่อมโยงระหว่างศาสตร์หลายๆ สาขาที่เกี่ยวข้องเข้ามาอธิบายและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยให้อยู่ในรูปแบบที่มีคุณค่าและสามารถนำเสนอต่อสาธารณชนได้ เช่น การเสนอข้อมูลความสูญเสียทรัพยากรชีวภาพจากการสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้นต่อรัฐบาลเพื่อยุติปัญหาระหว่างรัฐบาลกับประชาชนในพื้นที่ เป็นต้น และเพื่อหาแนวทางในการสร้างนักวิชาการด้านนิเวศวิทยารุ่นใหม่ในอนาคต

ในการประชุมครั้งนี้ได้เชิญนักวิชาการในสาขาวิชาชีววิทยา คณิตศาสตร์ สิ่งแวดล้อม เศรษฐศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ซึ่งเป็นสาขาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยด้านนิเวศวิทยาเข้าร่วมในการเสวนาครั้งนี้ ได้แก่ รศ. สมโภชน์ ศรีโกสามาตร ภาควิชาชีววิทยา ม.มหิดล, ศ. ยงควิมล เลณบุรี ภาควิชาคณิตศาสตร์ ม.มหิดล, ดร. อนุชาติ พวงสำลี คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ ม.มหิดล, ศ. ฉัตรทิพย์ นาถสุภา คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคุณกัญญา ลีลาถัย นักเขียนอิสระ การเสวนาเริ่มจากการนำเสนอนิเวศวิทยาในมุมมองของนักชีววิทยาให้นักวิชาการจากสาขาอื่น ๆ ได้รู้จัก ต่อจากนั้นเป็นการนำเสนอแนวคิด และวิธีการทำงานวิจัยของแต่ละศาสตร์ ซึ่งจะมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดในหลายๆ ประเด็น ได้แก่ การตั้งปัญหาเพื่อทำการวิจัย เทคนิคในการเก็บข้อมูล การสรุปผลวิจัย เป็นต้น จากนั้นที่ประชุมได้หาแนวทางที่จะเชื่อมโยงศาสตร์แต่ละสาขาให้สามารถทำงานร่วมกันได้ และได้กำหนดที่จะให้มีการประชุมร่วมกันในครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการจัดทำรายงานผลการวิจัย

ฝ่ายเลขานุการฯ ขอใช้สื่อ Newsletter แจ้งให้ผู้รับทราบได้ทราบถึงประเด็นปัญหาสำคัญบางประการที่ฝ่ายเลขานุการฯ ได้รับความร่วมมือจากประสบการณ์ในการบริหารจัดการรายงานความก้าวหน้าโครงการวิจัยของผู้รับทุนที่ส่งมาเพื่อขอรับการสนับสนุนเงินงวดต่องวดต่อไปนี้

1. รายงานความก้าวหน้าขาดความสมบูรณ์ในเชิงวิชาการ เช่น การดำเนินงานไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และแผนงานที่วางไว้โดยไม่แจ้งปัญหาและอุปสรรคให้ทราบ และ/หรือ การเขียนรายงานยังไม่มีรายละเอียดและสื่อความไม่ชัดเจน ทำให้การประเมินผลการดำเนินงานต้องล่าช้าเนื่องจากต้องรอกการแก้ไขรายงาน
2. รายงานการใช้จ่ายเงินมีข้อผิดพลาดบ่อยมาก (โดยเฉลี่ยแล้วประมาณ 90% ของรายงานที่ส่งเข้ามาทั้งหมด) โดยปัญหาที่พบบ่อยครั้งคือ รายงานการเงินไม่เป็นไปตามแผนการใช้จ่ายเงินตลอดโครงการ
3. ความล่าช้าในการส่งรายงานความก้าวหน้า ทำให้แผนการบริหารจัดการงบประมาณของฝ่ายเลขานุการฯ ต้องคลาดเคลื่อนไปด้วย
4. บางโครงการขาดการติดต่อกับฝ่ายเลขานุการฯ โดยไม่แจ้งให้ทราบถึงสาเหตุหรือปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น ทำให้ฝ่ายเลขานุการฯ ไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้

จากปัญหาดังข้างต้นทำให้ฝ่ายเลขานุการฯ ดำเนินการเบิกจ่ายเงินงวดให้กับโครงการวิจัยล่าช้า เนื่องจากต้องรอกการแก้ไขรายงานให้มีความสมบูรณ์เพียงพอเสียก่อน ฝ่ายเลขานุการฯ จึงใคร่ขอย้ำอีกครั้งให้ท่านจัดทำรายงานความก้าวหน้าและรายงานการเงินให้เป็นไปตามหลักการที่โครงการ BRT ได้วางไว้ (ตามเอกสารเรื่องหลักการเขียนรายงาน ความก้าวหน้าเพื่อเสนอต่อโครงการ BRT) และขอให้ส่งรายงานความก้าวหน้าภายในระยะเวลาที่กำหนดด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

BRT Homepage ใหม่น่าสนใจ

ท่านใดที่ยังไม่เคยเข้าชม BRT Homepage (<http://www.brtprogram.org>) ขอเชิญท่านเข้าสืบค้นข้อมูลที่มีประโยชน์ทางการศึกษาด้านความหลากหลายทางชีวภาพได้ พร้อมกันนี้โครงการ BRT ยังมีของสมมนาคุณเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ BRT ให้สำหรับ ผู้ที่ส่งจดหมายมาดิชม หรือเสนอแนะเกี่ยวกับ BRT Homepage ด้วย

การประกวดวิทยานิพนธ์

ในปีนี โครงการ BRT จะจัดให้มีการประกวดวิทยานิพนธ์ขึ้น โดยพิจารณาจากผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการเป็นเกณฑ์เบื้องต้นในการคัดเลือกเพื่อกระตุ้นให้นักศึกษานำผลงานที่ได้จากโครงการวิจัยไปเผยแพร่ในระดับสากล และเป็นการยกระดับงานวิจัยของประเทศให้เป็นที่ยอมรับจากนานาชาติมากขึ้น ดังนั้น หากนักศึกษามีผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์แล้ว โปรดส่งสำเนาบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ (reprint) จำนวน 5 ชุดมายังโครงการ BRT ด้วย ประกาศผลวิทยานิพนธ์ดีเด่นในงานประชุมประจำปี ครั้งที่ 3 ส่วนรายละเอียดอื่นๆ จะแจ้งให้ท่านทราบต่อไป และขอถือโอกาสนี้ประชาสัมพันธ์ให้ผู้รับทุนทุกท่านทราบว่าโครงการ BRT ได้จัดเตรียมบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านภาษาอังกฤษไว้คอยช่วยเหลือท่านในการจัดเตรียม manuscript ที่เป็นภาษาอังกฤษ หากท่านต้องการใช้บริการดังกล่าวโปรดติดต่อฝ่ายเลขานุการได้

การประกวดแต่งเพลง

การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ชิงทุนการศึกษา สำหรับผู้สนใจทั่วไป

เพื่อเป็นกิจกรรมหนึ่งในงานประชุมประจำปีโครงการ BRT ครั้งที่ 3 โดยมีรายละเอียดดังนี้

คุณสมบัติของผู้ส่งผลงานเข้าประกวด
ผู้สนใจทั่วไป (จะส่งผลงานเป็นกลุ่ม หรือส่งคนเดียวก็ได้)

กติกา

1. คำร้องและทำนองจะต้องแต่งขึ้นใหม่ ไม่ลอกเลียน คำร้องและทำนองของผู้อื่น และจะต้องเป็นเพลงที่ไม่เคยส่งประกวดที่ใดมาก่อน
2. คำร้องมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย

3. มีคำว่า “โครงการ BRT” อยู่ในคำร้องด้วย
4. คำร้องจะต้องเป็นภาษากลาง
5. อัปเดตเสียงร้องใส่เทปคาสเซ็ท(จะมีดนตรีประกอบ หรือไม่มีก็ได้)
6. ส่งผลงานได้คนละ หรือกลุ่มละ 1 ผลงานเท่านั้น ซึ่งประกอบด้วย
  - 6.1 คำร้องเขียนลงในกระดาษ
  - 6.2 เสียงร้องอัปเดตใส่เทปคาสเซ็ท
7. ระบุรายละเอียดของเจ้าของผลงาน
  - 7.1 ชื่อ-สกุล
  - 7.2 อาชีพ
  - 7.3 ชื่อโรงเรียน หรือสถานที่ทำงาน
  - 7.4 สถานที่ติดต่อ เบอร์โทรศัพท์
  - 7.5 ชื่อผู้ควบคุมและแนะนำ
8. ผลงานที่ส่งเข้าประกวดเป็นลิขสิทธิ์ของโครงการ BRT ส่งผลงานมาที่: ฝ่ายเลขานุการ โครงการ BRT
อาคารสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยีแห่งชาติ
73/1 ถนนพระรามที่ 6 เขตราชเทวี
กรุงเทพฯ 10400

หมดเขตส่งผลงาน: วันที่ 20 สิงหาคม 2542

การตัดสินรางวัล: รางวัลที่ 1 ทุนการศึกษา 5,000 บาท
พร้อมใบประกาศเกียรติคุณ
รางวัลที่ 2 ทุนการศึกษา 3,000 บาท
พร้อมใบประกาศเกียรติคุณ
รางวัลที่ 3 ทุนการศึกษา 2,000 บาท
พร้อมใบประกาศเกียรติคุณ

ประกาศผล:
รับรางวัล: ผู้ชนะการประกวดรับรางวัลในงานประชุมประจำปีโครงการ BRT วันที่ 11 ตุลาคม 2542

ติดต่อสอบถาม: คุณสมเกียรติ เมฆเรืองรัมย์
ฝ่ายเลขานุการโครงการ BRT
โทร. (02) 644-8150-4 ต่อ 554

การประชุมวิชาการประจำปี โครงการ BRT ครั้งที่ 3

ฝ่ายเลขานุการฯ ขอแจ้งเกี่ยวกับการจัดประชุม วิชาการประจำปีโครงการ BRT ครั้งที่ 3 ซึ่งคาดว่าจะจัด ในช่วงระหว่างวันที่ 11-14 ตุลาคม 2542 ที่ อ. หาดใหญ่ จ. สงขลา กิจกรรมในการประชุมฯ คาดว่าจะมีความหลากหลายเหมือนเช่นเคย ทั้งการบรรยายพิเศษจากวิทยากรรับเชิญ การบรรยายเพื่อเสนอผลงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ การเสนอผลงานในรูปแบบโปสเตอร์ การเสวนาวิชาการ กิจกรรมเกี่ยวกับเยาวชน การพบปะระหว่างผู้ให้ทุนและผู้รับทุน และการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพในภาคสนาม เป็นต้น สำหรับการนำเสนอผลงานของผู้รับ ทุนในที่ประชุมฯ นั้น คาดว่าจะแบ่งเป็น session ตามกลุ่มสิ่งมีชีวิตและลักษณะของงานวิจัย นอกจากนี้ จะมีการจัดประกวดวิทยานิพนธ์ดีเด่น และประกวดความสวยงามของโปสเตอร์ผู้รับทุนอีกด้วย เพื่อเป็นรางวัลสำหรับความเหนื่อย และความตั้งใจในการทำงาน กำหนดการและสถานที่ที่แน่นอนของการประชุมฯ ฝ่ายเลขานุการฯ จะแจ้งให้ท่านทราบในโอกาสต่อไป หากท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ รูปแบบการจัดประชุมประการใด โปรดเสนอแนะมาได้ที่ฝ่ายเลขานุการฯ ตลอดเวลา

รับสมัครนักวิจัย/นักวิชาการ

โครงการ BRT ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สศท./สวทช.) รับสมัครนักวิจัยหรือนักวิชาการ เพื่อกำหนดภาคสนาม ในโครงการพิเศษระยะเวลายาวน้อย 1-2 ปี

คุณสมบัติของผู้สมัคร:

1. สัญชาติไทย จบปริญญาตรี หรือ ปริญญาโท สาขาวิทยาศาสตร์ เกษตรศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. สนใจด้านการสำรวจและศึกษาสัตว์ป่า พันธุ์พืชและงานอนุรักษ์ธรรมชาติ ไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์ แต่มีความสนใจทำงานภาคสนาม

พิจารณาเงินเดือนตามวุฒิและประสบการณ์

สนใจส่งใบสมัครพร้อมประวัติส่วนตัว
หลักฐานการศึกษา รูปถ่าย มาที่ โครงการ BRT
อาคาร สวทช. 73/1 ถนนพระรามที่ 6
ราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

การให้รางวัลบุคคลดีเด่นด้าน การอนุรักษ์ธรรมชาติ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติได้รับแจ้งจาก The Bombay Natural History Society เกี่ยวกับการให้รางวัลด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติแก่บุคคลดีเด่นประเทศต่าง ๆ ที่มีส่วนช่วย ในการปกป้อง จัดการ และอนุรักษ์แหล่งธรรมชาติ ซึ่งครอบคลุมไปถึงด้าน ประชากร สัตว์ป่า มลภาวะ การควบคุมวัสดุเป็นพิษ การให้การศึกษา ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนการกระตุ้นให้มีการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับทางกฎหมาย ซึ่งการให้รางวัลจะจัดให้มีขึ้นทุก 2 ปี

เงินรางวัล : ผู้ได้รับการตัดสินจะได้รางวัล 1,000,000.-
รูปีอินเดีย

การสมัคร : ผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อจะต้องส่ง

- ชื่อประวัติพร้อมรายละเอียดผลงาน

- หนังสือรับรองจากบุคคลที่นำชื่อถือ 3 ฉบับ

การคัดเลือก : คณะกรรมการคัดเลือก (The Selection Committee) จะมีหน้าที่ในการพิจารณาผู้เหมาะสม ทั้งนี้ ผู้สมัครสามารถสมัครซ้ำได้ภายใน 4 ปี แต่จะต้องปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัย และนำเสนอพิจารณาใหม่ได้

ขอใบสมัครและสอบถามรายละเอียดได้ที่

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

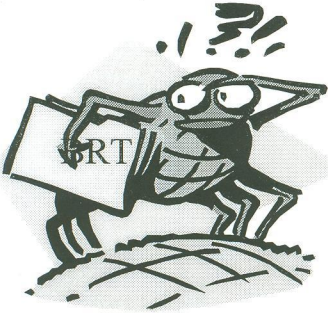
โทร. 579 2690, 9406369

ภายในวันที่ 30 มิถุนายน ศกนี้

ข่าวด่วน

สำหรับนักวิจัยและนักศึกษาด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

โครงการ BRT ขอเชิญชวนนักวิจัยและนักศึกษา ส่งข้อเสนอโครงการมายัง โครงการ BRT ที่อยู่ในกรอบของโปรแกรม 1-7

ท่านสามารถสอบถามข้อมูลรายละเอียดของแต่ละโปรแกรมได้ที่
ฝ่ายเลขานุการ โครงการ BRT โทร. 644 8150 ต่อ 551-557, 510-513
โทรสาร 644 8106 หรือ <http://www.brtprogram.org>